

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sancti Gregorii Papæ Primi Cognomento Magni Opera

In Tres Tomos Distributa. Ex quamplurimis MSS. Codicibus emendata ;
Additæ Sunt Quædam Notæ in Dialogos & Epistolas ejusdem S. Gregorii

Gregor <I., Papst>

Lutetia Parisiorum, 1675

Prooemivm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75090)

S. GREGORII

PAPÆ

IN CANTICA CANTICORVM

EXPOSITIO.

PROOEMIUM.

Quia si cæco, si longè à Deo posito cordifermo divinus voce propria ac voce divina loqueretur, non caperet; per quædam ænigmata misericorditer monet & revocat, & per res notas, latentem ei amorem rerum non notarum insinuat. Per hoc enim quòd non horret cognitum, intelligit quiddam incognitum. Rebus notis allegoriæ conficiuntur, & in sententias divinas vertuntur: ut dum recognoscimus sensu exteriora, intellectu pervenimus ad interiora. Hinc est quòd in libro hoc qui Cantica canticorum inscribitur, amoris quasi corporei verba ponuntur; ut à torpore suo anima per sermones consuetos discussa recalescat, & per verba amoris qui infra est, excitetur ad amorem qui supra est. Nominantur enim hæc oscula, ubera, genæ, femora. Ubi non irridenda est sacra descriptio, sed consideranda misericordia Dei, in hoc etiam amplior, quia dum membra corporis nominat, sic ad amorem suum nos vocat. Notemus quidem quàm mirabiliter, quàm misericorditer nobiscum operatur, qui ut nos ad amplexus sacri amoris accendat, usque ad turpis amoris nostri verba se inclinat. Sed unde se loquendo humiliat, inde nos intellectu exaltat: quia ex sermonibus hujus amoris discimus, qua virtute in divinitatis amore ferveamus. Hic etiam solerter intuendum est, ne cum exteriora audimus, ad exteriora sentienda remaneamus, & machina quæ ponitur ut levet, ipsa magis opprimat & aggravet. Debemus in verbis exterioribus corporeis quiddam interius est querere, & loquentes de corpore extra corpus fieri. Debemus ad nuptias sponsi & sponsæ cum intellectu charitatis, id est, cum veste nuptiali venire, ne si ista careamus, ab hoc convivio in exteriores tenebras, id est, in cæcitatem ignorantie repellamur. Debemus per verba passionis transire ad virtutem impassibilitatis. *Littera enim occidit, spiritus vivificat.* Sicut enim palea frumentum, sic & littera regit spiritum. Sed quia jumentorum est paleis, hominum frumentis vesci; qui humana ratione utitur, paleas abiciat, frumenta spiritus edere disponat. Humanæ conversationis verba audientes, quasi extra humanitatem esse debemus: ne si humaniter quæ audivimus capiamus, nihil divinitus de his sentire possimus. Qui enim Deum se-

quitur, imitari debet quotidie resurrectionem suam: ut sicut tunc nihil passibile erit in corpore, ita nunc nihil passibile habeat in corde: ut secundum interio-rem hominem jam nova creatura sit, & sic jam quiddam vetustum sonuerit, calcet; & in verbis veteribus solum vim novitatis inquireat. Attendendum est, quòd liber hic non Canticum, sed Canticum Canticorum dicitur. Tantò est enim omnibus canticis sublimius, quantò in nuptiis sublimioris festivitatis offertur. Hic notandum est, quia quando vult timeri, dominum: quando vult honorari, patrem: quando amari, sponsum se nominat Dominus. Attende ordinem. Ex timore enim honor, ex honore solet procedere amor. Nec vacat à mysterio, quòd liber hic tertius ponitur in operibus Salomonis. Post Proverbia enim Ecclesiastes, post Ecclesiasten Canticum canticorum, non casu, sed plena ratione posuit. In Proverbiis moralis vita exprimitur, cum dicitur: *Audi fili mi sapientiam.* In Ecclesiaste naturalis, ubi finis omnium consideratur, cum dicitur: *Vanitas vanitatum, & omnia vanitas.* In Canticò verò canticorum contemplativa vita exprimitur, dum in eo ipso Domini adventus & aspectus desideratur cum sponsæ voce dicitur: *Osculetur me osculo oris sui.* Quia ergo naturalis ad considerationem non perducitur, nisi prius moralitas teneatur, rectè post Proverbia Ecclesiastes ponitur. Et quia superna contemplatio non conspicitur, nisi prius hæc infra labentia despiciantur, rectè post Ecclesiasten Canticum canticorum ponitur. Prius quippe est mores componere, postmodum omnia quæ sunt, tamquam non sint, considerare: postea munda cordis acie superna & interna conspiciere. Hos ergo librorum gradus quasi quendam ad contemplationem Dei scalam fecit; ut dum primum in sæculo bene geruntur honesta, postmodum etiam honesta sæculi despiciantur, ad extremum verò Dei intima conspiciantur. Sic autem generaliter ex voce sanctæ Ecclesiæ adventus Domini in hoc opere præstolatur; ut etiam specialiter unaquæque anima ingressum Dei ad cor suum, tamquam aditum sponsi in thalamum aspiciat. Itaque sancta Ecclesia diu præstolans adventum Domini, diu sitiens fontem vitæ, quomodo optet videre præsentiam sponsi sui, quomodo desideret, dicat.

Pro. 1. a
Eccl. 1
a

Cant. 1.
a

2. Cor. 3. 6